

At' kluk či dívka, milovníci přírody, začnou se a zmizí v jiném světě

Nyní 5. září vychází *Strážci Země*, kniha vhodná pro dobrodruhy od 11 let. Otevírá budoucí sérii příběhů od mladého žďárského autora Tomáše Crlíka, známého pod přezdívkou Ergall.

■ Lenka Kopčáková

Mnozí již četli Crlíkovu prvotinu *Galgad* - příběh strážce Země.

Čtyřiatřicetiletý Tomáš nyní sedí v naší redakci. Sympaták v riflích a triku. Povídáme si o psaní - jeho nejmilějším koníčku, byť je profesně strojař a absolvent žďárské průmyslovky.

Kluk ze sídliště Libušín bral odmatla přírodu za důležitou součást života. Asi ve svých 13 letech začal vnímat zprávy o negativních vlivech lidí na krajinu. Dodnes jej tyto pocity inspirují pro příběhy *Strážců Země*. Tomáš píše fantasy knihy s přírodním námětem pro děti a mládež od 11 let.

Zrození hrdiny

Na otázku, kdy se zrodil jeho první hrdina Galgad, můj host překvapivě odpovídá, že na benzínce.

„Někdy v roce 2009 jsem seděl na benzínce, pil kafe a přítom vnímal, co my lidé děláme špatně. Tehdy mě napadla postava *Strážce Země*, ochránce přírody a řádu,“ prozrazuje Tomáš.

Příběh Galgada se začal rodil o Vánocích 2009, ale šlo to prý ztuhla. „Do té doby jsem neměl s psaním, až na školní slohy, vůbec žádné zkušenosti. Vše jsem se učil za chodu a knihu psal dlouhé čtyři roky,“ usmívá se mladý muž.

Nejde totiž jen o hlavní myšlenku. Pro vytvoření poutavého příběhu je toho potřeba mnohem víc. „Najednou jsem viděl, že kromě nosné linie hlavního hrdiny je třeba vyplnit příběh věrohodnými informacemi nejen o přírodě, ale i z historie. V příběhu *Strážců Země* vystupují lidské národy inspirované Keltů, Vikingů a Normanů. Musel jsem tedy nastudovat i jejich historii, abych věděl, jak se tehdy žilo,“ ohlíží se autor.

Zajímavou indicií v Galgadovi je i Vlčí kámen u Pernštejna, kde byl zastřelen poslední vlk Českomoravské vrchoviny...

A tak Tomáš četl snad osm měsíců v tahu... „Když jsem pak zkusil první rukopis v sešitě, bylo to hrozné - na úrovni slohovky,“ směje se.

Škola pokus - omyl

Hledal tedy, co je špatně - a vzal to za správný konec a postupně pronikal do spisovatelského řemesla. Studoval knihy o tvůrčím psaní a řídil se radami začínajícím spisovatelům.

„A přepisoval jsem a přepisoval. Nakonec byl příběh na světě a poslal jsem ho do literární agentury,“ vzpomíná.

Pak napjatě čekal, až agentura odpoví. Příběh si vybrala a autora začala zastupovat. Nabídla příběh nakladatelům. A zde se slibná idylka zbourala. Nikdo z nich se - do ne zcela běžného tématu - nechtěl pustit. Důvod? Riziko nezájmu o knihu.

Žďárský autor Tomáš Crlík píše pro děti od 11 let. *Strážci Země* je fantasy příběh burcující k záchraně přírody.

Foto: archiv T. C.

„Takže jsem *Galgada* - příběh strážce Země vydal na vlastní náklady,“ zatvrdil se autor, který své „první dítě“ tak dlouho předtím plápal.

A začínat s prvotinou bez zkušeností a servisu od nakladatele, to prý fakt nebylo lehké. „Kniha pro literární svět nic neznamenal. Musel jsem se učít i to, jak ji uvést na trh, aby si našla čtenáře,“ vysvětluje.

Galgad zanechal stopu

V tento moment jsou hodně důležité recenze. Sehnat první dvě, tři bylo nejtěžší, pak se ale najednou začaly množit a Galgad vystoupil z řádků...

Tomáš jezdil s knihou po základních školách, kde je cílová skupina jeho čtenářů. A při besedách se ukázalo, že největší zájem o příběhy strážce Země mají žáci 5. a 6. tříd. „Právě tyto besedy byly pro mě velkým přínosem, neboť jsem poznal myšlení a zájmy dětí,“ ohlíží se autor.

Tvořit pro děti je podle něho něco jiného, než psát romány či detektivky pro dospělé. Aby se příběh dostal do dětské duše, musí být psán tím správným jazykem. „Důležité je udržet pozornost malých čtenářů, proto používám jednodušší věty a stále udržuji živý děj. Vzpomínám, že právě takovéto knihy jsem měl jako kluk rád. K podobné formě se snažím přiblížit,“ vysvětluje Tomáš.

Připouští, že ke psaní musí mít člověk vložky, jedničky ze školních slohů opravdu nestačí. „Dnešním svým pohledem byla tato kniha jalovou prvotinou. Už jsem jinde. Spolupracuji také s redaktorem, který v příběhu hlídá úroveň textů. Nynější *Strážci Země* jsou už „dospělou“ knížkou,“ směje se.

Když autor naslouchá

Právě recenze prý začátečnickovi otevřely oči. Když se Tomáš začal do všech těch vzkazů od cizích lidí ve věku od 15 do 30 let, bylo to pro

něho velkou lekcí a inspirací. „Právě tehdy mě napadla spousta věcí,“ říká.

V tom, co se čtenářům líbilo, autor pokračuje (např. proměna ve zvířata), a co se nelíbilo, zkusil zlepšit. Třeba to, že příběh byl poněkud rozevlátý. Čtenáři např. vyčítali, že kromě oblíbeného Galgada je v příběhu málo postav, s nimiž by se dokázali sžít. „Také bojové scény byly mnohdy syrovější. Nyní vidím, že příběhu určenému pro cílovou skupinu od 11 let je třeba dát mantinel,“ uvědomuje si autor.

Nový příběh je od začátku do konce mnohem pevnější a postavy více vykreslené, už se mu prý také psalo lehčeji a některým postavám dodal na vtipnosti.

„Ale na druhé straně, kdyby tu *Galgad* nezanechal stopu, nová kniha by dnes asi nevznikla,“ říká Tomáš. Tehdy prý udělal pro knihu maximum, i když z neznalosti podcenil detaily, jako že kniha má mít dětskou ilustrovanou obálku s určením věkové skupiny. Tak, aby ji knihkupci mohli správně zařadit.

Tomáš Crlík má dodnes schovanou úplně první knihu z výrobní palety. „A nyní to udělám stejně,“ slibuje si.

Vzhled knihy je prý zcela v rukou vydavatele a pro autora bývá překvapením. Tomáš je s právě vycházející knížkou spokojený. „Vydavatelství samo vyhledalo vhodnou ilustrátorku obálky. Líbí se mi, že kniha má i tvrdé desky a titul jakoby vystupuje ve 3D,“ naznačuje.

Vnímavým Strážci otevřou cestu

První příběh strážce Galgada je tedy uzavřen a čtenář, který se začne do nového - volně navazujícího příběhu, ten dřívější vůbec nemusí znát. „At' kluk či dívka, kdo má rád přírodu, začte se - a zmizí do jiného světa...“ slibuje autor. Příběh se odehrává v evropské krajině. Kniha má 23 kapitol a 248 stran.

Ještě neoschly stránky nové knihy a Tomáš Crlík má již rozeepsané poznámky ke třetímu dílu. „Ale víc neřeknu, protože bych prozradil závěr právě vycházející knihy,“ směje se. Půjde tedy o sérii a už bude hodně popojena.

Jak Tomáš Crlík vysvětluje, od začátku si předsevzal psát jen o *Strážcích*. „Nechci skočit na vlnu typu *Harry Potter* či *Upíři*,“ říká.

Autorovým cílem je zvednout děti od počítačů a vrátit je do přírody. Rozhodně se o to pokusí, byť si je vědom silné konkurence v literárním světě, kde dominuje prvotřídní zahraniční literatura. Crlíkovy knihy se teprve o místo na slunci musí poprat.

Jediný

Olaw, jeden ze strážců Země je probuzen ze spánku v kmeni svého modřinu. Ostatní strážce nelze probudit - zbyl snad jediný? V podobě puštyka se rozlétné k městu... Divočina i zvířet kolem něj mizí, v patách mu jsou okřídlení chrličci oheň. Na Zemi nemají co dělat...